

ΠΜΣ στις Ευρωπαϊκές πολιτικές νεολαίας, επιχειρηματικότητας, εκπαίδευσης και πολιτισμού

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διάλεξη 5

**Χρηματοδότηση δράσεων
ανάπτυξης δεξιοτήτων**

Δρ Σοφία Μπουτσιούκη

**Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας**

Αρχές χρηματοδότησης εκπαιδευτικών υπηρεσιών

Αύξηση ζήτησης εκπαιδευτικών υπηρεσιών

→ αύξηση απαιτούμενων πόρων

→ αναγκαιότητα καθορισμού των αρχών ρύθμισης της ισορροπίας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών πόρων που χρηματοδοτούν διαφορετικές εκπαιδευτικές ευκαιρίες.

- Όλοι οι σπουδαστές πρέπει να κατέχουν βασικές ικανότητες.
- Οι σπουδαστές πρέπει να είναι υπεύθυνοι για τη δική τους μάθηση.
- Οι κυβερνήσεις πρέπει να δεσμεύονται για την προώθηση της ισότητας.
- Ένα σύστημα δια βίου μάθησης θα πρέπει να προωθεί την αποτελεσματικότητα στην εκπαίδευση και τις αγορές εργασίας.

- ✓ Αποτελούν υπόβαθρο για οικοδόμηση των επόμενων γνωστικών-μαθησιακών σταδίων.
- ✓ Συντελούν σε υψηλές κοινωνικές και οικονομικές ανταποδόσεις.

Αρχές χρηματοδότησης

Όλοι οι σπουδαστές πρέπει να κατέχουν βασικές ικανότητες

Αρχές χρηματοδότησης

Οι σπουδαστές πρέπει να είναι υπεύθυνοι για τη δική τους μάθηση

- Η ευθύνη για μάθηση που υπερβαίνει τις βασικές ικανότητες θα πρέπει να αποτελεί ευθύνη των σπουδαστών (τι θα μάθουν, πότε θα το μάθουν), των εργοδοτών και ενίοτε της κοινωνίας.
- Ο δημόσιος τομέας απλώς πρέπει να διασφαλίζει ότι σπουδαστές και εταιρείες που είναι αντίθετοι στην ανάληψη ρίσκου ή έχουν περιορισμούς στη ρευστότητα ή στους διατιθέμενους οικονομικούς πόρους δεν θα κάνουν μικρότερες από το κανονικό επενδύσεις.

διασφάλιση: με συγκεκριμένα κίνητρα,

με παρακολούθηση της διάχυσης σχετικής και έγκαιρης πληροφόρησης.

Αρχές χρηματοδότησης

Οι κυβερνήσεις πρέπει να δεσμεύονται για την προώθηση της ισότητας

- Ορισμένες εξελίξεις στην τεχνολογία ή στην εξέλιξη της γνώσης μετατρέπουν σε ανέργους και περιθωριοποιούν από τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες ομάδες ατόμων.
- Οι κυβερνήσεις πρέπει να παρέμβουν, ώστε να αποκαταστήσουν τις ανισότητες στην κατανομή των πόρων που ευνοούν τις ομάδες με υψηλότερο εισόδημα.

π.χ.

* Κατά μέσο όρο στις αναπτυσσόμενες χώρες το φτωχότερο 20% των πολιτών απολαμβάνουν το 1/5 των παροχών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 1/10 των παροχών δευτεροβάθμιας και πολύ μικρό τμήμα των παροχών τριτοβάθμιας.

* Ύπαρξη ποιοτικής διαφοράς ανάμεσα στα σχολεία των αστικών και των αγροτικών περιοχών, με τα δεύτερα να είναι κατώτερης ποιότητας.

Αρχές χρηματοδότησης

Ένα σύστημα εκπαιδευτικών υπηρεσιών θα πρέπει να προωθεί την αποτελεσματικότητα στην εκπαίδευση και τις αγορές εργασίας

Πολιτικές χρηματοδότησης πρέπει να ενισχύουν:

- Επιλογές που προσφέρονται σε άτομα
- Επέκταση των πληροφοριών
- Αύξηση του ανταγωνισμού στην εκπαιδευτική αγορά εργασίας.
- Αναγκαιότητα να λαμβάνεται υπόψη η επίδραση αυτών των πολιτικών στην αγορά εργασίας
- Εξέταση χρηματοδοτικών μηχανισμών με βάση τη συνεισφορά τους στην εργασιακή προσπάθεια και στις αποφάσεις των ατόμων στην αγορά εργασίας.

Δύο είδη συστημάτων χρηματοδότησης εμφανίζονται σε όλους τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς

❖ A. Συστήματα κατανομής κόστους (cost sharing schemes)

Σε προχωρημένα προγράμματα προωθεί την αποδοτικότητα, αλλά αν λείπουν άλλα μέτρα πολιτικής, ένα τέτοιο σύστημα αποκλείει τους φτωχούς.

❖ B. Συστήματα με κυβερνητικές επιχορηγήσεις

Αν είναι σωστά στοχευμένες, μπορούν να προωθήσουν την ισότητα, αλλά δεν έχουν μεγάλης κλίμακας βιωσιμότητα.

A. Συστήματα κατανομής κόστους (cost sharing schemes)

- Οι σπουδαστές αναλαμβάνουν ένα μέρος τουλάχιστον του κόστους της μάθησης.
- Οι σπουδαστές καλούνται να πληρώσουν για την εκπαίδευση, αφού αυτοί ωφελούνται από αυτή.
- Εφαρμόζεται ειδικά σε ανώτερη εκπαίδευση για λόγους αποδοτικότητας και ισότητας.
- Αναλαμβάνοντας τα βασικά έξοδα της εκπαίδευσής τους οι σπουδαστές κάνουν καλύτερες επιλογές (άρα λιγότερο σπάταλες και επιζήμιες) και μελετούν σκληρότερα.
- ✓ *Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα παραδοσιακά δάνεια, τα συμβόλαια ανθρωπίνου κεφαλαίου, η φορολόγηση πτυχιούχων και τα δάνεια που συνδέονται με το εισόδημα.*
- ✓ *Τα πρωτοποριακά χρηματοδοτικά συστήματα με τα φοιτητικά δάνεια που συνδέονται με το εισόδημα και τα συμβόλαια ανθρωπίνου κεφαλαίου προς το παρόν είναι κυρίως εννοιολογικά μορφώματα, και ειδικά στις χώρες με χαμηλό εισόδημα δεν μπορούν να εφαρμοστούν, εξαιτίας της έλλειψης θεσμικών ρυθμίσεων.*

B. Κυβερνητικές επιχορηγήσεις

Περιλαμβάνουν παρεμβάσεις που οδηγούν τους δημόσιους πόρους για εκπαίδευση και κατάρτιση στους σπουδαστές και τις οικογένειές τους.

➤ Αναφέρονται στην πλευρά της ζήτησης για εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

➤ Στόχοι:

(i) η μείωση των περιορισμών που αντιμετωπίζουν οι σπουδαστές στην παρακολούθηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

(ii) η παροχή κινήτρων στα ιδρύματα για να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ενδιαφερομένων.

8 τύποι μηχανισμών χρηματοδότησης

Οι περισσότεροι τύποι χρηματοδοτικών μηχανισμών δεν καλύπτουν το συνολικό εύρος των μαθησιακών δραστηριοτήτων, ούτε και όλα τα κόστη που απορρέουν από αυτές, τόσο τα άμεσα (π.χ. δίδακτρα κ.ά. παρόμοια), όσο και τα έμμεσα (κυρίως το κόστος διαβίωσης, αφού ο ενδιαφερόμενος ίσως να μην είναι σε θέση να εργάζεται).

- ❖ **Άμεσα κόστη:** κυρίως δίδακτρα, αλλά και βιβλία ή εργαλεία, έξοδα μετακίνησης.
- ❖ **Έμμεσα κόστη:** έξοδα διαβίωσης κατά τη διάρκεια εκπαίδευσης με πλήρες ωράριο, αν ο εκπαιδευόμενος δεν εισπράττει εισόδημα από εργασία πλήρους απασχόλησης.

1. Αυτοχρηματοδότηση

- Οι συμμετέχοντες αναλαμβάνουν όλα τα κόστη (pay-as-you-use).
- Το πεδίο δεν ορίζεται – περιλαμβάνονται κάθε είδους δραστηριότητες ανάπτυξης δεξιοτήτων.
- Καλύπτονται όλα τα κόστη: άμεσα και έμμεσα.

2. Χρηματοδότηση από (έναν) εργοδότη

- Κατάρτιση στην εργασία (on-the-job), μαθητεία και συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση.
- Καλυπτόμενα κόστη: άμεσα (όλα ή μερικά) και έμμεσα (όλα).

3. Κρατική χρηματοδότηση

- Χρηματοδότηση των ιδρυμάτων από έσοδα από τη γενική φορολογία ή μέσω ειδικών φόρων.
- Συμπληρωματικό μοντέλο.
- Καλυπτόμενα κόστη: άμεσα (όλα ή μερικά)
έμμεσα (μερικά)

3α. Φόρος επί της μισθοδοσίας (payroll levy)

- Σύστημα κατά το οποίο η κυβέρνηση επιβάλλει σε εργοδότες έναν φόρο επί της μισθοδοσίας για την προσφορά κατάρτισης. Στη συνέχεια αντλούνται πόροι από αυτόν για προσφορά κατάρτισης, κυρίως επαγγελματικής.
- Ανάληψη της διαχείρισης είτε από την κυβέρνηση (ή κάποια μερικώς κυβερνητική υπηρεσία), είτε από τους εργοδότες (π.χ. αν προσφέρουν αποδεδειγμένα κατάρτιση στους υπαλλήλους τους, τότε τυγχάνουν απαλλαγής από τμήμα του φόρου).
- *Κίνδυνος* → δημιουργία μεγάλης γραφειοκρατίας / αξιοποίηση των πόρων από εταιρείες για άλλους σκοπούς και χρέωσή τους στην κατάρτιση / αύξηση του κόστους εργασίας / υπερπροσφορά κατάρτισης από εργοδότες χωρίς φανερό όφελος από αυτή.

Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (Λ.Α.Ε.Κ.)

- ✓ Κοινή συνεισφορά εργοδότη / εργαζόμενου ύψους 0,46% επί του συνολικού μισθού του δεύτερου.
 - α. Εργοδοτική εισφορά 0,24% υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης → δυνατότητα οργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε επιχειρήσεις.
 - β. Εργοδοτική εισφορά 0,12% υπέρ του Ειδικού Κοινού Λογαριασμού Ανεργίας
 - γ. Εισφορά εργαζομένου 0,10% υπέρ του Ειδικού Κοινού Λογαριασμού Ανεργίας
- ✓ Διαχείριση από εθνικές αρχές.
- ✓ Λαμβάνουν ενίσχυση μέχρι το 70% του ποσού που έχουν συμβάλει.
- ✓ Υπογραμμίζεται υποχρέωση κοινωνικού συστήματος να προστατεύσει τις ομάδες.
- ✓ Αξιολόγηση των προτάσεων - Ενιαίο Μητρώο Αξιολογητών (Ε.Μ.Α.).

3β. Φορολόγηση πτυχιούχων*

Φορολογείται όλο το εισόδημα των πτυχιούχων χωρίς διακρίσεις ανάμεσα σε εισόδημα που οφείλεται στην πρόσθετη εκπαίδευση και σε εκείνο που οφείλεται σε άλλους παράγοντες (π.χ. ικανότητα).

==> Αντικίνητρο για την επιδίωξη συμμετοχής όσων θα αποκτούσαν υψηλότερα εισοδήματα χωρίς εκπαίδευση.

==> Κίνδυνος όσοι κερδίζουν πολλά να πληρώνουν τελικά πολύ περισσότερα από όσα πραγματικά δανείστηκαν για τη μαθησιακή τους δραστηριότητα.

==> Αν το εισόδημα κάποιου οφείλεται σε άλλους παράγοντες, τότε άδικα θα πληρώνει, ενώ το κέρδος του από τη μάθηση είναι τελικά ασήμαντο. (“Mick Jagger effect”).

** υποθετικό σύστημα – δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη πουθενά*

4. Χρηματοδότηση από άλλα τέλη (μη φορολογικά)

Χρηματοδότηση:

- από τις εισφορές των εργοδοτών και των εργαζομένων και
 - από δημόσιες επιχορηγήσεις που τις διαχειρίζονται αυτόνομα δημόσια όργανα.
-
- ✓ Δίνεται για μάθηση που συνδέεται με την ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την εργασία.
 - ✓ Θεσμοθετείται είτε μέσω νομοθεσίας, είτε μέσω συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

Καλυπτόμενα κόστη: άμεσα (όλα ή μερικά) και έμμεσα (μερικά).

5. Δάνεια με υποθήκη

- Δάνεια για κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης μαθησιακών δραστηριοτήτων – υποθήκη σε περιουσιακά στοιχεία.
- Συνήθως προσφέρονται σε οικογένειες οι οποίες διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία (που μπορούν να υποθηκευθούν), άρα συνήθως χρειάζονται λιγότερο την οικονομική ενίσχυση.
- Ο θεσμός προσφέρεται σε πολλές χώρες.
- Αν το φορολογικό σύστημα δε λειτουργεί σωστά, το κράτος δεν μπορεί να συγκεντρώσει πόρους για να τους διαθέσει με τη μορφή δανείων ==> συχνή λειτουργία συστήματος με απώλειες.

5α. Συμβόλαια ανθρωπίνου κεφαλαίου

- Συμβόλαια με τα οποία οι σπουδαστές συμφωνούν να πληρώσουν ποσοστό επί του εισοδήματός τους για ορισμένη περίοδο μετά την αποφοίτηση σε αντάλλαγμα πόρων που τους δίνονται ως χρηματοδότηση της εκπαίδευσης.
- Συνήθως προσφέρονται σε αγορές με ευνοϊκές συνθήκες για επένδυση από ιδιώτες σε ανθρώπινο κεφάλαιο.
- Καλύτερα αποτελέσματα μπορούν να παραχθούν όταν η αγορά ρυθμίζει το ποσοστό επί του δυνητικού μελλοντικού εισοδήματος, στο οποίο δεσμεύονται οι σπουδαστές, και οι υπερβάσεις καλύπτονται από κρατική επιχορήγηση.
- Αναγκαία η πρόνοια στην αξιοποίηση των επιχορηγήσεων, ώστε να ενισχύεται η επίτευξη ισότητας.

Προβλήματα: δυσκολία συγκέντρωσης πληροφοριών για σπουδαστές / ανάγκη ύπαρξης αποτελεσματικού συστήματος συγκέντρωσης φόρων / κίνδυνος λανθασμένης επιλογής συμμετεχόντων.

5β. Σπουδαστικά δάνεια συνδεδεμένα με το εισόδημα

- Ο σπουδαστής δανείζεται για τις σπουδές και στη συνέχεια επιστρέφει με δόσεις με ποσοστό επί του εισοδήματος μέχρι να ξεχρεώσει το χρέος ή να λήξει η περίοδος αποπληρωμής.
- Ετεροχρονισμένη χρηματοδότηση από το άτομο ==> συχνά ο σπουδαστής επιστρέφει λιγότερα από ό,τι δανείστηκε, αν το εισόδημά του κατά την περίοδο αποπληρωμής είναι μικρότερο από το αναμενόμενο.
- Αντίθετα με τα συμβόλαια ανθρωπίνου κεφαλαίου, αυτή η μορφή χρηματοδότησης δεν προσελκύει άμεση ιδιωτική χρηματοδότηση ==> συχνή ανάγκη οι πρόσθετοι πόροι αντλούνται από το δημόσιο προϋπολογισμό.
- Μετακίνηση του βάρους της δημόσιας χρηματοδότησης για μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση από τη χρηματοδότηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων προς μορφές υποστήριξης εστιασμένες στον σπουδαστή.
- Αν και εν μέρει το σύστημα επιχορηγείται, η αποτελεσματικότητα μετριάζεται από τον κίνδυνο μη ολοκλήρωσης των σπουδών από το άτομο ή μη εύρεσης εργασίας με ανάλογο εισόδημα.
- Ο μηχανισμός για την είσπραξη της αποπληρωμής παίζει ρόλο στην επιτυχία του θεσμού: επιτυχής εφαρμογή σε Αυστραλία λόγω επιτυχημένου φορολογικού εισπρακτικού μηχανισμού - άλλες χώρες αξιοποιούν το σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης, για να πάρουν πίσω τα οφειλόμενα.
- Καλυπτόμενα κόστη: άμεσα (όλα ή μερικά) / έμμεσα (κανένα).

6. Ατομικοί Λογαριασμοί Μάθησης (Individual Learning Accounts - ILAs)

- Δίνουν στα άτομα χρήματα για να πληρώσουν τις μαθησιακές δραστηριότητες, κυρίως δίδακτρα.
- Ατομικές αποταμιεύσεις -φιλικές προς τη φορολογία- με σκοπό την αύξηση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, οι οποίες αυξάνονται με συνεισφορές από το κράτος.
- Τα οικονομικά κίνητρα, όπως κρατικά επιδόματα ή επιχορηγήσεις από τον εργοδότη του ατόμου, μπορούν να κατατεθούν σε αυτούς τους λογαριασμούς και να ενισχύσουν το υπόλοιπό τους.
- Αποσκοπούν στο να κινητοποιήσουν τα άτομα να επενδύσουν για την εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.
- Παράλληλα υποκινούν και ενθαρρύνουν τα άτομα να συμμετάσχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, που υπό άλλες συνθήκες δεν θα σκέφτονταν να πράξουν.
- Αποδίδεται στα άτομα μεγαλύτερη ελευθερία προσωπικής επιλογής και κυριότητας της μάθησής τους.
- Η επιλεξιμότητα των μαθησιακών δραστηριοτήτων περιορίζεται στη συμμετοχή σε προγράμματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη δεξιοτήτων ή ικανοτήτων.
- Η επιλεξιμότητα για ένταξη στους Ατομικούς Λογαριασμούς Μάθησης ή το μέγεθος της κυβερνητικής συνεισφοράς σε αυτούς συχνά εξαρτάται από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των ατόμων ==> η διαχείρισή τους επηρεάζει τη δυναμική διεκδίκηση των ατόμων για αύξηση των αγαθών που κατέχουν και επομένως και τη συμμετοχή τους στα κοινωνικά και οικονομικά αγαθά συνολικά.
- Καλυπτόμενα κόστη: άμεσα (όλα ή μερικά) / έμμεσα (κανένα).

ILAs

Πειραματική εφαρμογή σε 3 χώρες: Μεγάλη Βρετανία, Σουηδία, Καναδάς → Η εμπειρία στην πράξη έδειξε δυσκολίες σε σχεδιασμό και εφαρμογή τέτοιων συστημάτων - απουσία αυστηρής εποπτείας και συχνής αξιολόγησης ==> παραποίηση αποτελεσμάτων, υπόθαλψη κακοδιαχείρισης και άσκοπη ανάλωση χρήσιμων πόρων.

Σημασία ILAs

- ενισχύουν τον υποψήφιο σπουδαστή να επιλέξει το αντικείμενο της μάθησης και τον πάροχο στον οποίο θα απευθυνθεί για να την αποκτήσει.
- απεικονίζουν τη στροφή από μια εστίαση στην 'εκπαίδευση' και τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς στη 'μάθηση' και στα άτομα (Πολιτική Οικονομία).
- μετακινούν το ενδιαφέρον από την προσέγγιση της προσφοράς σε εκείνη της ζήτησης εκπαιδευτικών υπηρεσιών (demand-oriented) (Οικονομικά).
- Διευκολύνουν ειδικές ομάδες που βρίσκονται σε κίνδυνο περιθωριοποίησης να αυξήσουν τη συμμετοχή τους σε μαθησιακές διαδικασίες.

7. Ατομικά εξειδικευμένα κυβερνητικά προγράμματα

- Δημόσια χρηματοδότηση που δίνεται στους φοιτητές/σπουδαστές αντί για τα ιδρύματα.
- Καλύπτει κυρίως δίδακτρα (συμπεριλαμβάνει και τα vouchers).
- Συμπληρωματικό μοντέλο.
- Καλυπτόμενα κόστη: άμεσα (όλα ή μερικά) / έμμεσα (κανένα).

8. Χρηματοδότηση μέσω ατομικών “drawing rights” (σύστημα απονομής δικαιώματος)

Στους σπουδαστές δίνεται το δικαίωμα από την κυβέρνηση να εισπράξουν ποσά για να τα αξιοποιήσουν σε εκπαίδευση σε πιστοποιημένα ιδρύματα και αναμορφώνονται ανάλογα με τον πληθωρισμό [δικαίωμα είσπραξης: πακέτο που περιλαμβάνει ένα κουπόνι (voucher) και ένα δάνειο].

- Εκτενές σύστημα μεταφοράς διευρυμένης κοινωνικής ασφάλισης για την κάλυψη όλων των μη εργασιακών δραστηριοτήτων.
- Χρηματοδότηση όλων των περιόδων εθελοντικής ή ηλικιακά καθοριζόμενης μη-εργασίας, που θα μπορούσε να αντικαταστήσει όλα τα συστήματα χρηματοδότησης των σπουδών νέων και ενηλίκων, αλλά και των διακοπών, της συνταξιοδότησης και άλλων περιόδων ελεύθερου χρόνου, που χρειάζονται οικονομική υποστήριξη (άδεια, άδεια μακρόχρονης απουσίας από την υπηρεσία, προσωρινή συνταξιοδότηση).
- Μοιάζει με τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης, διαφέρει όμως από αυτούς σε σχέση με τον σκοπό και το πεδίο → drawing rights: πρωταρχικά σύστημα χρηματοδότησης του εισοδήματος για κάθε μη εργασιακή δραστηριότητα / λαμβάνει πόρους από τις εισφορές των ίδιων των ατόμων, των εργοδοτών και του κράτους, που μπορούν να αξιοποιηθούν και για μαθησιακούς σκοπούς.
- Καλυπτόμενα κόστη: άμεσα (όλα) / έμμεσα (μερικά).

Διαπιστώσεις (I)

- Η επιτυχής χρηματοδότηση εκπαιδευτικών υπηρεσιών απαιτεί ένα μείγμα επιλογών με χαρακτηριστικά βιωσιμότητας και ισότητας.
- Αναγκαιότητα χρηματοδότησης μαθησιακών δραστηριοτήτων από κυβερνήσεις για το σύνολο του πληθυσμού: προσχολικές παρεμβάσεις, πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια για τους νέους, εκπαίδευση ενηλίκων για ομάδες που δεν έχουν ολοκληρώσει τον πρώτο κύκλο, ώστε να επανενταχθούν στο εκπαιδευτικό πεδίο.
- Ενθάρρυνση και βοήθεια σε συμμετοχή σε ανώτερα επίπεδα μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης ==> ανταπόκριση σπουδαστών σε εργασιακές ανάγκες της κοινωνίας της γνώσης και σε μελλοντικές ευκαιρίες μάθησης.
- Επέκταση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συνεκτίμηση σχέσης κόστους-οφέλους ==> βιωσιμότητα - εναλλακτικές λύσεις σε όσους δεν μπορούν να ωφεληθούν από το παραδοσιακό εκπαιδευτικό μοντέλο (υποτροφίες, vouchers, αύξηση συνεισφοράς όσων μπορούν πληρώσουν).

Διαπιστώσεις (II)

- Αναδιανομή υπαρχόντων πόρων ==> απελευθέρωση πόρων για βασικότερες ανάγκες (π.χ. από ανώτατη σε κατώτερες βαθμίδες) μέσω και της εξεύρεσης άλλων πόρων.
- Εντατικότερη αξιοποίηση των εκπαιδευτικών και των υποδομών ==> ενίσχυση της αποδοτικότητας της υπάρχουσας χρηματοδότησης.
- Εμπόδια: Δυσκολία εκτίμησης των μελλοντικών εσόδων

Δυσκολία είσπραξης από πολλούς δανειζόμενους

- Η μερική επιχορήγηση από το κράτος μέσω κουπονιών, τα οποία αποδίδονται στα άτομα μετά από εκτίμηση των πόρων που αυτά διαθέτουν, μπορεί να συμπληρωθεί από οικονομικά επιδόματα που συμβάλλουν στα έξοδα διαβίωσης ==> δυνατότητα (?) προσέλκυσης ιδιωτικών πόρων ειδικά για ευπαθείς ομάδες.

Γιατί; → Επειδή οι χρηματοδότες θεωρούν ότι οι σπουδαστές που αναλαμβάνουν τμήμα του κόστους της κατάρτισής τους έχουν και το κίνητρο να συμμετάσχουν σε μαθησιακές δραστηριότητες.

Διαπιστώσεις (III)

Η χρηματοδότηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων απαιτεί:

- Συνεχή δημόσια συμβολή στα εκπαιδευτικά επίπεδα, στα οποία οι κοινωνικές ανταποδόσεις υπερβαίνουν τις ιδιωτικές (βασικές γνώσεις και ικανότητες),
- Ένα μεγαλύτερο ιδιωτικό ρόλο σε επενδύσεις που δίνουν προτεραιότητα σε μεγαλύτερες ιδιωτικές ανταποδόσεις (τριτοβάθμια, συνεχιζόμενη εκπαίδευση), και
- Κυβερνητική παρέμβαση που στοχεύει σε άτομα με χαμηλό εισόδημα για να επιτευχθεί μεγαλύτερη ισότητα.